

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁOWEGO ZESPOŁU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

LISTOPAD 2014 ROK

Zgodnie z wymogami Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia przyjętego przez Radę Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych w czerwcu 2013 r. Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia (WZZJK) przygotował raport oceniający wprowadzanie i funkcjonowanie systemu w roku akademickim 2013/2014.

Niniejsze sprawozdanie dotyczy oceny istniejących procedur i stopnia ich wprowadzenia na WGSR oraz zawiera rekomendacje na przyszłość.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. (Dz.U.nr 243 poz.1445 z późn. zm) w sprawozdaniu uwzględniono „ocenę efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia.”

Układ sprawozdania odpowiada strukturze dokumentu „Wewnętrzny System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia” (WSZDJK). W każdym obszarze, w ostatniej części, zawarto rekomendacje mające służyć poprawie funkcjonowania systemu w danym obszarze.

Obszar 1 – Zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programów nauczania i ich efektów

„Celem działań w tym obszarze jest stworzenie programu studiów dającego naszym absolwentom możliwości kreowania długofalowej kariery na rynku pracy”.

W roku 2013/2014 Komisja Dydaktyczna w oparciu o prace Rad Programowych zarekomendowała Radzie Wydziału nowy program specjalności realizowanych na studiach II stopnia dla kierunku geografia (Uchwała RW z 18.02 2014 r.). Przy opracowywaniu programów kształcenia uwzględniono wnioski Samorządu Studenckiego. Propozycje programowe były także konsultowane z Zespołem Doradców Zewnętrznych (opinie do wglądu w WZZJK).

W czerwcu 2014 r. dokonano po raz pierwszy analizy i weryfikacji efektów kształcenia na studiach I stopnia na kierunkach *geografia* i *gospodarka przestrzenna*. Analizie poddane zostały jedynie przedmioty obowiązkowe, realizowane na latach I, II, III na kierunku *gospodarka przestrzenna* i na latach I, II na kierunku *geografia*. Taki wybór roczników poddanych ocenie był uwarunkowany dwoma przesłankami:

po pierwsze – wdrażaniem i realizacją nowego programu studiów,

po drugie – krótkim okresem funkcjonowania nowego WZZDJK.

W ocenie WZZJK na większości zajęć (podlegających ocenie) osiągnięto zadowalający poziom realizacji zakładanych efektów kształcenia. Wstępne sprawozdanie przedstawiono na RW 23 września 2014 r. (*załącznik 1*).

Zbiorcze zestawienie efektów kształcenia przedstawia się następująco:

Kierunek: Geografia

Rok studiów	Zrealizowane tematy (%)	Zrealizowane efekty kształcenia (%)
I – przedmioty wspólne	89%	100%
II – przedmioty wspólne	100%	71%
Przedmioty specjalności	100%	100%
Przedmioty do wyboru (sprawozdanie z rozliczenia efektów nieobowiązkowe)	100%	100%

Kierunek: Gospodarka Przestrzenna

Rok studiów	Zrealizowane tematy (%)	Zrealizowane efekty kształcenia (%)
I	100%	100%
II	100%	78%
III	100%	100%
Przedmioty do wyboru	83%	67%

Analizie zostały poddane także programy oraz stopień zrealizowania efektów kształcenia na studiach III stopnia. Na posiedzeniu Rady Studiów Doktoranckich (8.08. 2014 r.) przeanalizowano realizację programu studiów w aspektach:

- zdawalności egzaminów,
- terminowości przygotowywania prac doktorskich oraz
- uzyskiwania przez doktorantów doświadczeń badawczych i dydaktycznych.

Zdawalność egzaminów na wszystkich latach studiów doktoranckich została oceniona jako bardzo zadowalająca. Terminowość przygotowania rozpraw doktorskich uznano za zdecydowanie zadowalającą. Realizowany przez doktorantów program studiów nie budził kontrowersji studentów (*załącznik 2*).

Analizę programów kształcenia, w oparciu o ankiety studenckie, przeprowadzono także na Studiach podyplomowych: „Geoinformatyka w ochronie środowiska i planowaniu

przestrzennym” oraz na „Studiach Podyplomowych dla Nauczycieli”. Opinie uczestników są uwzględniane na bieżąco w procesie kształtowania programów.

WZZJK na podstawie przeprowadzonych obserwacji uznaje, że system zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów i efektów kształcenia został zaprojektowany poprawnie i nie wymaga w tym momencie radykalnych zmian. WZZJK, po konsultacjach w jednostkach, proponuje, aby ocena efektów kształcenia na studiach II stopnia była przeprowadzana raz na dwa lata – tzn. po zakończeniu cyklu kształcenia danej kohorty studentów.

Obok oceny efektów kształcenia będących wynikiem sprawozdań zakładów WZZJK dysponował także wynikami ankiet studenckich pokazującymi odbiór zajęć dydaktycznych przez studentów. Wyniki analizy oceny zajęć zostały zaprezentowane przez Prodziekan ds. studenckich Radzie Wydziału w dniu 23 września (załącznik 3)

Procedury przewidziane przy ocenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przewidują przeprowadzanie hospitacji zajęć. WZZJK opracował arkusz hospitacji (dostępny na stronie Wydziału). Komisja Dydaktyczna, zgodnie z procedurami zapisanymi w WSZDJK, przygotowuje harmonogram hospitacji do przeprowadzenia w roku akademickim 2014/2015.

Obszar 2 – Zasady oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych uwzględniające konieczność publikowania oraz konsekwentnego stosowania kryteriów, przepisów i procedur

Monitorowanie procesu i zasad oceniania w odniesieniu do studiów I i II stopnia zostało przeprowadzone przez Prodziekan ds. Studenckich, Dziekanat oraz Komisję Dydaktyczną. W odniesieniu do studiów III stopnia oceny dokonał Kierownik i Rada Studiów Doktoranckich, a w odniesieniu do studiów podyplomowych - Prodziekan ds. Osobowych i Kierownicy Studiów Podyplomowych.

Zaliczanie poszczególnych etapów na studiach I stopnia w 2013/2014 przedstawia się następująco:

Kierunek: Geografia

Rok studiów	% studentów, którzy zaliczyli etap
I	63,3
II	92,3
III	80,0

Kierunek: Gospodarka Przestrzenna

Rok studiów	% studentów, którzy zaliczyli etap
I	86,3
II	82,8
III	77,2

Kierunek: Gospodarka Przestrzenna – studia niestacjonarne

Rok studiów	% studentów, Którzy zaliczyli etap
I	42,0
II	76,2
III	71,1

Z analizy wynika, iż procent zaliczania przez studentów poszczególnych etapów jest dość zróżnicowany i kształtuje się na poziomie od 42% do 92%. Zaznacza się też różnica pomiędzy studiami niestacjonarnymi (4,0% - 76,2%) a dziennymi (63,3% - 92,3%).

Obszar 3 - Zasady dyplomowania

„Głównym celem działań podejmowanych w tym obszarze jest zapewnienie wysokiej jakości prac dyplomowych i wysokiego poziomu seminariów dyplomowych oraz zapewnienie zgodności tematyki prac dyplomowych z kierunkiem / specjalnością kończonych studiów.”

W roku 2013/2014 na studiach I stopnia na kierunku *geografia* powstało (zgodnie z procedurami wyboru WSZDJK) osiem grup seminaryjnych (rok III). Ich liczebność wahała się w granicach 7 –15 osób. Na kierunku *gospodarka przestrzenna* na roku III było 7 grup o liczebności od 8 do 12 osób; na roku II – 4 grupy liczące od 10 do 18 osób. Na studiach niestacjonarnych I stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* były dwie grupy na roku III (20 i 5 osób) i jedna dwudziestoosobowa na roku II. Tytuły seminariów znajdują się w załączniku 4.

Na studiach II stopnia na kierunku *geografia* było 8 grup o liczebności 6 – 17 osób na roku I; na roku II – 10 grup liczących od 6 do 13 osób. Na kierunku *gospodarka przestrzenna* na pierwszym roku było pięć grup. Na specjalności *planowanie strategiczne rozwoju regionalnego* były trzy grupy liczące od 7 do 10 osób; na *urbanistyce i regionalistyce* – dwie grupy (15 i 6 osób). Na roku II było sześć grup – po trzy na każdej specjalności. Ich liczebność wynosiła 4 – 12 osób.

Terminowość kończenia studiów w roku 2013/2014 przedstawiała się następująco:

Geografia

Rodzaj studiów	% prac zakończonych w terminie (do października 2014 r.)
Studia I stopnia	54,3
Studia II stopnia	21,5

Gospodarka przestrzenna

Rodzaj studiów	% prac zakończonych w terminie (do października 2014 r.)
Studia I stopnia	57,1
Studia I stopnia niestacjonarne	29,4
Studia II stopnia	30,2

Dyplomów z wyróżnieniem w roku akademickim 2013/2014 przyznano:

na studiach I stopnia na kierunku geografia - jeden i na kierunku gospodarka przestrzenna też jeden. Na studiach II stopnia trzy dyplomy z wyróżnieniem otrzymali absolwenci kierunku geografia.

WZZDJK proponuje, aby w przyszłym roku (zgodnie z procedurami zapisanymi w WSZDJK) dokonać analizy rozkładu średniej z toku studiów badanych absolwentów w porównaniu do ocen uzyskanych za pracę i ocen z egzaminu dyplomowego.

Obszar 4 - Zasady zapewniania jakości kadry dydaktycznej gwarantujące prowadzenie zajęć przez kompetentną i wykwalifikowaną kadre

”Celem działań w tym obszarze jest zagwarantowanie prowadzenia zajęć dla studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych przez kompetentną i wykwalifikowaną kadre oraz umożliwienie nauczycielom akademickim podnoszenie kwalifikacji. Proces monitorowania zapewniania jakości kadry dydaktycznej na WGSR prowadzi Prodziekan ds. Studenckich, Komisja Dydaktyczna oraz kierownicy zakładów i katedr, Prodziekan ds. Osobowych, Rada Studium Doktoranckiego i Komisja Studiów Podyplomowych”

Zapewnieniu wysokiej jakości zajęć prowadzonych przez WGSR ma służyć ocena obsady przedmiotów pod kątem zgodności z kompetencjami merytorycznymi i dydaktycznymi

prowadzącego. Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 23 września 2014 r. Prodziekan ds. studenckich przedstawiła ocenę pracowników przeprowadzoną w oparciu o ankiety studenckie (*załącznik 3*)

W ramach dbałości o zapewnienie wszechstronnej i obiektywnej oceny kompetencji pracowników władze Wydziału przygotowały Wydziałową Kartę Okresowej Oceny Pracownika Naukowo-Dydaktycznego (WKOOPN-D) wypełnianą wraz z ankietą ogólnouniwersytecką przy okazji okresowego przeglądu pracowników, kładącą nacisk na określone kierunki aktywności zawodowej (w roku akademickim 2013/2014 zaakceptowana przez Radę Wydziału WKOOPN-D była wypełniana w ramach programu pilotażowego, zaś po uprawomocnieniu się (roczne vacatio legis) od roku 2014/2015 jest obowiązkowym elementem procesu okresowej oceny pracownika). W roku akademickim 2013/14 władze WGSR przygotowały odpowiednik ww. Karty dla starszych wykładowców (w roku akademickim 2014/2015 po ostatecznym uzgodnieniu i konsultacjach z pracownikami zostanie ona przyjęta przez Radę Wydziału i będzie wypełniana w ramach programu pilotażowego; zacznie obowiązywać od roku akademickiego 2015/2016).

Innym wskaźnikiem informującym o jakości pracy kadry dydaktycznej może być odsetek studentów zaliczających dany przedmiot. W roku bieżącym WZZJK nie przeprowadził tego rodzaju analizy.

Obszar 5 - Zasady monitorowania, przeglądu i podnoszenia zasobów do nauki

„Celem działań w tym obszarze jest dbałość o zapewnienie zasobów materialnych wspomagających proces kształcenia oraz badania naukowe. Jest to realizowane poprzez dostosowanie wyposażenia sal dydaktycznych i bibliotek do potrzeb związanych z kształceniem oraz modernizację i odnawianie zasobów informatycznych wymaganych w procesie kształcenia i w prowadzeniu badań naukowych”.

Analiza i monitoring potrzeb materialnych wydziału przeprowadzana jest cyklicznie oraz w sposób ciągły. Oceny posiadanych zasobów materialnych i wstępnej decyzji o ich odnowieniu dokonują Dziekan, Prodziekani, Dyrektor Administracyjny, Kierownik Biblioteki oraz Kierownik Pracowni Edukacji Komputerowej. W wyniku cyklicznych przeglądów powstają listy potrzeb zakupowych realizowanych przy pomocy zamówień publicznych.

W roku 2013 rozpoczął się remont wydziału. Stanowi to znaczne utrudnienie przy wyposażaniu sal dydaktycznych. Pomimo utrudnień dokonano analizy pomieszczeń i oddano na potrzeby dydaktyki dodatkowe sale.

W zakresie zasobów bibliotecznych Biblioteka WGSR jest największą pod względem zasobów biblioteką wydziałową w Uniwersytecie Warszawskim. Dokładne dane dotyczące zakupów dokonanych w roku 2013/2014 zawiera sprawozdanie Kierownika Biblioteki (*załącznik 5*).

Obszar 6 - Zasady gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia

„Celem działań w tym obszarze jest ocena skuteczności procesu dydaktycznego oraz uzyskiwanie pełnych i wiarygodnych danych odnośnie do efektów i potencjalnych trudności w procesie kształcenia. Proces gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia na WGSR oraz UW jest prowadzony przez Prodziekan ds. Studenckich, Komisje Rekrutacyjne, Biuro Rekrutacji i Promocji, Pełnomocnika ds. Rekrutacji, Dziekanat, Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia (PEJK). Działania w tym obszarze mają także na celu dotarcie do potencjalnych kandydatów na WGSR. (Spotkania na Krakowskim, „Ogarnij Gegrę”)

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 23 września zapoznała się z wynikami rekrutacji (załącznik 6).

Rekrutacja na rok akademicki 2014/2015 na WGSR była pod niektórymi względami inna niż w poprzednich latach. Po raz pierwszy zastosowano całkowicie nową formułę egzaminu wstępnego na studia II stopnia na kierunek *geografia*. Cechą wyróżniającą ten rok był też wyraźny wzrost liczby kandydatów na studia I stopnia. Poza tym kilkuletni już szereg danych pozwolił ocenić tendencje zmian wyników egzaminów maturalnych w grupie kandydatów na studia I stopnia na WGSR

Liczba chętnych na studia I stopnia na WGSR w roku 2014 była znacząco wyższa niż w poprzednim roku. Zapewne był to łączny efekt promocji Wydziału oraz zmiany w zasadach rekrutacji (zniesienie obowiązku legitymowania się przez kandydata wynikiem z drugiego – oprócz geografii – przedmiotu zdawanego na egzaminie maturalnym na poziomie rozszerzonym). Wzrost liczby kandydatów wyraźniej zaznaczył się na kierunku *geografia*, ale i na kierunku *gospodarka przestrzenna* był istotny (odpowiednio 113% i 106% liczby kandydatów z roku 2013). Tak korzystna sytuacja wystąpiła po raz pierwszy od kilku lat – poprzedni, bardzo spektakularny, wzrost liczby kandydatów na WGSR miał miejsce w latach 2009-2010 i był związany z gruntowną zmianą zasad rekrutacji.

Liczba kandydatów na każdy z kierunków studiów II stopnia na WGSR była mniejsza od limitu miejsc (na *geografię* 117 osób, na *gospodarkę przestrzenną* 58). Wiele osób nie zgłosiło się na egzamin wstępny. W egzaminie wstępnym na kierunek *geografia* wzięło udział 95 osób, w egzaminie na *gospodarkę przestrzenną* 50 osób. Korzystny był natomiast fakt, że na każdej ze specjalności obydwu kierunków liczba chętnych upoważniała do uruchomienia tej specjalności.

Wydaje się, że rzeczywiście realizowana konsekwentnie od kilku lat promocja studiów na WGSR przyniosła w bieżącym roku efekty. Promocja realizowana jest na różnych płaszczyznach: na stronie internetowej Wydziału, poprzez uczestnictwo w „Dniach otwartych UW” i promocji nauki (np. targi PERSPEKTYWY i targi edukacyjne w Łomży, GIS Day i inne) oraz poprzez organizowanie imprez cyklicznych takich jak:

1) „Geograficzne Spotkania na Krakowskim”, są to organizowane corocznie (raz na dwa tygodnie), bezpłatne wykłady, przeznaczone dla uczniów szkół średnich;

2) „Ogarnij Gegrę” – powtórki z geografii dla maturzystów, odbywające się w kwietniu przez tydzień wieczorno-nocne wykłady dla maturzystów.

3) Obóz zerowy w Murzasichlu, organizowany przez Samorząd Studentów WGRS.

a także działań doraźnych, których przykładem była prośba skierowana wiosną 2014 roku do władz Wydziału przez studentkę Studiów Podyplomowych dla Nauczycieli o przeprowadzenie zajęć dla uczniów z jej szkoły. Zajęcia takie zostały przeprowadzone w Murzynowie.

WZZJK rekomenduje dalsze wielokierunkowe działania mające na celu propagowanie studiów na naszym wydziale.

Obszar 7 - Zasady publikowania informacji na temat kształcenia

„Celem działań w tym obszarze jest udostępnienie możliwie pełnej, aktualnej i spójnej informacji o prowadzonych studiach. Proces zamieszczania informacji na temat kształcenia realizowany jest przez różne komórki organizacyjne WGRS.”

W 2012 roku strona internetowa WGRS UW została całkowicie zmieniona. Obecnie struktura strony oraz podział jej na poszczególne moduły (zakładki) pozwala na większą i pełniejszą edycję informacji dla poszczególnych grup odbiorców, w tym dla studentów.

W zakładce „Dla studentów” zawarte są najważniejsze informacje przydatne studentom począwszy od wiadomości dziekanatu przez programy studiów, plany zajęć, informacje o „Bloku pedagogicznym” oraz programach MOST i ERASMUS, aż po odnośniki do stron Samorządu Studentów i kół naukowych. Ważną częścią tej zakładki jest zbiór dokumentów organizujących proces kształcenia (informacje o opłatach za studia, ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym, Statut Uniwersytetu Warszawskiego, Regulaminy Studiów i inne). Na stronie tej można również znaleźć odnośniki do ważnych dla studentów stron internetowych Uniwersytetu Warszawskiego (np. BSS). Najważniejsze aktualne informacje niezbędne studentom zamieszczane są jako „Aktualności” na stronie głównej lub/i w poszczególnych zakładkach. Z punktu widzenia studenta ważne wiadomości można znaleźć również w zakładce „Wydział”, gdzie na podstronie „Jakość kształcenia” zamieszczone są informacje dotyczące regulaminów i Statutu UW, misji i strategii rozwoju WGRS, koncepcji kształcenia na Wydziale oraz sprawozdania z oceny własnej. W tej zakładce, na podstronie „Struktura” zamieszczone są informacje o jednostkach Wydziału.

Informacje dla osób zainteresowanych studiami na WGRS UW zamieszczone są w zakładce „Dla kandydatów”. Zawarte tu informacje pozwalają kandydatom zapoznać się z

oferowanymi kierunkami studiów i ich programami oraz - poprzez stronę Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK) -z zasadami, terminami i aktualnościami dotyczącymi rekrutacji na studia.

Strona internetowa Wydziału jest połączona z Systemem Układania Pensów i Planów (Support). Jest to oryginalny system opracowany specjalnie dla potrzeb naszego Wydziału. W systemie tym wpisywane są pensja pracowników, układane są plany zajęć i konsultacji, wpisywane publikacje wydziałowe i sprawozdania roczne. Dane te ściągane są na stronę Wydziału i publikowane jako aktualne plany zajęć, konsultacje i inne.

Oprócz informacji dla studentów na stronie internetowej, komunikacja ze studentami odbywa się poprzez stronę USOSweb za pomocą U-MAILA, będącego częścią systemu USOS,. Pracownicy naukowcy prowadzący zajęcia dla danej grupy mogą wysłać zbiorczego maila do wszystkich studentów takiej grupy. Także studenci mogą korzystać z tego systemu i przysyłać wiadomości do prowadzących zajęcia i innych studentów.

WZZJK sugeruje uaktualnienie danych na poziomie zakładów oraz o rozważenie możliwości umieszczania na stronie informacji z Rad Wydziału ważnych dla całej społeczności.

Sprawozdanie przedstawiono na Radzie Wydziału 25 listopada 2014 roku